

Comentariul romanului In absenta stapanilor scris de Breban Nicolae - a doua parte

Cele mai multe personaje ale romanului par a nu avea nici o legatura intre ele, poate nici nu se cunosc - decat asa, din "gura targului". Ca in romanul clasic, exista insa un erou- liant, care desi are o indeletnicire ce ni l-ar putea apropia sufleteste, nu reuseste a ne deveni simpatic. Este vorba despre anticarul ambulat Pamfil, "vesnic cu un pachet de carti sub brat". Batranii pe la care anticarul trece adesea, cu gand mercant, sunt doamnele Nitas, Capiis, Willer, Pleniceanu, familia Constantinescu, sotii Berinde, domnul Plesoianu, oameni cu psihologii mediocre, care si-au pierdut, treptat, nu doar personalitatea, ci chiar propria identitate.

Dupa modul in care vorbesc, dupa gesturile si miscarile ce inca se mai vor elegante, cei mai de sus descind dintr-o clasa ce se vrea inca de elita.

Nu modul de a imbatrani, frumos, intelept si pilduitor ni-l propune autorul, caci probabil, personajele sale nici n-au trait vreodata astfel. El ne ofera efectul moral al degradarii unor "lungi cortegii de aristocrati infranti, tot mai slabi si infranti, cortegii de patricieni, paraziti de armatele lor de sclavi, desenand cu trupurile lor o harta, pana atunci inca necunoscuta, a lumii, a tuturor golfurilor si padurilor ei adanci, incalcite, cu mii de zgomote si tipete de papagali, de maimute, de fiare marunte, haituite si speriate..."

In vizitele sau intalnirile lor regulate, dialogul aproape nu se leaga, nimeni nu se plange de vremurile de "ieri" mai bune.

Doua aspecte il intereseaza in mod deosebit pe autor la acesti "fosti": refuzul de a-si recunoaste pierderea frumusetii fizice, a fragezimii din tinerele si teama de singuratate. De fapt, tema primei parti a romanului este senilitatea maligna. Acest grup de aristocrati vechi, urmarit de Nicolae Breban in decrepitudinea si senilitatea lor, au un "modus vivebdi" comun: ura. Sub incercarea de a-si zambi, se privesc uneori cu uimire, neintele gand cum de mai sunt impreuna, ce forta, oculta, tiranica, in afara lor, ii impinge alaturi. Descoperindu-se mereu si mereu "alaturi", incep sa se urasca unul pe altul si "acesta e felul atentiei pe care si-o acorda, singurul mod in care se mai pot suporta, in care se mai pot iubi. Ei se urasc asa cum urasc zilnic alimentele, carnurile si bauturile pe care le arunca in ei cu lacomie vitala", ei "se protejeaza, se sprijina si se mangaie, ca sa se poata uri in voie si in profunzime, ca sa se poata epuiza prin ura".